

De Weg

Joost van de Goor

Schrijver: Joost van de Goor
Website: www.joostvandegoor.nl
Coverontwerp: Joost van de Goor
ISBN: 9789465129457
© Joost van de Goor, 2025
Versie: 1.0

Inhoud

Glorie..., of nederigheid?	5
Standvastig..., of meegaand?	13
Een mysterie..., of een liefhebbende vader?	23
Duisternis..., of licht?	29
Autonomie..., of overgave?	39
Vergelding..., of vergeving?	47
Rijkdom..., of armoede?	57
Het kwade..., of het goede?	65
Volwassen..., of als kinderen?	73
Kennis..., of geloof?	81
Het bevattelijke..., of het mystieke?	91
Samen..., of alleen?	97
De wereld..., of God?	105

Glorie..., of nederigheid?

...en zij baarde haar eerstgeboren Zoon, wikkelde Hem in doeken en legde Hem in de kribbe, omdat er voor hen geen plaats was in de herberg – Lukas 2:7

* * *

De winter komt vroeg dit jaar. December is nog maar net begonnen en de eerste sneeuw dwarrelt al neer. Waarschijnlijk zal zij de komende dagen wel op de straatstenen blijven liggen want na de strenge vorst van de afgelopen nachten is de grond ijskoud. De wereld wordt langzaam aan wit.

Ik zit in mijn behaaglijke werkkamer op de bovenste verdieping van mijn huis. Vanaf mijn schrijftafel bij het raam kijk ik uit over het oude plein waaraan ik al jaren woon – een plein met veel negentiende-eeuwse herenhuisen en chique winkels. Ondanks de winterse kou is het een vrij drukke namiddag. Aan de overkant staan enkele mensen blij verrast naar de vallende sneeuw te kijken. Kinderen rennen schaterend om hun moeders heen en proberen de vlokjes in hun handpalmen op te vangen. Er wordt volop gekwebbeld en gelachen.

Maar de meeste mensen hebben zich in het midden van het plein verzameld. Ze vormen een halve cirkel om de kerststal die vandaag door drie sterke mannen van de gemeente wordt opgebouwd. Josef en Maria staan al op hun plek – evenals de dieren, de herders en de drie koningen. Alleen de kribbe met het kindje Jezus moet nog worden geplaatst. Als dat zo direct ook is gebeurd, zullen de toeschouwers vermoedelijk enthousiast gaan applaudiseren, zoals ze elk jaar doen wanneer de stal gereed is. Dat zal voor

veel van mijn stadsgenoten het moment zijn waarop de kersttijd werkelijk begint. Men gaat dan nadenken over het diner met de familie; en velen gaan op jacht naar cadeautjes want er is wel iets te vieren. Over enkele weken wordt de geboorte van de beroemdste baby aller tijden herdacht. Dit is een feest voor alle mensen die geloven dat dit kind – Jezus – door God is gezonden, als een geschenk aan de mensheid.

Ik loop naar de keuken om een glaasje rode wijn in te schenken en wat stokbrood, kaas en olijven op een bordje te leggen. Daarmee ga ik terug naar mijn kamer. En als ik dan eenmaal zit, begin ik wederom naar buiten te turen, naar de invallende schemering en het laatste restje daglicht boven de daken; en ik probeer me het Bethlehem van tweeduizend jaar geleden voor te stellen.

In mijn verbeelding zie ik Josef en Maria met hun ezel, zoekend naar een veilige plek voor de nacht. Ze hebben alle herbergen in het centrum al geprobeerd, tevergeefs – en nu lopen ze in de richting van een groepje bouwvallige hutten, buiten de stadsmuren. Daar vinden ze een houten stal met wat hooi waarin ze wel een nachtje kunnen doorbrengen.

De os die daarbinnen op z'n gemak staat te herkauwen, straalt een aangename lichaamswarmte uit, merkt Josef op terwijl hij de ruimte inspecteert. Maria is uitgeput maar ook opgelucht dat ze toch nog een onderkomen hebben gevonden, want ze vermoedt dat haar baby deze nacht zal komen. Even later zitten ze naast elkaar op een oude kist hun laatste brood te eten. Het is muisstil in de stal maar de lucht tintelt van anticipatie. Er gaat weldra iets gebeuren – iets belangrijks – dat voelen ze allebei.

En dat voorgevoel blijkt juist, want die nacht komt Jezus ter wereld. Zonder de hulp van een ervaren vroedvrouw baart Maria een gezonde baby, een jongen met een zeer krachtige stem die de stilte van de nacht met zijn

eerste huilbui doorbreekt. Nadat Josef het kindje heeft gewassen met het drinkwater van de os, wikkelt de jonge moeder haar Zoon in een paar doeken die ze uit Nazareth heeft meegebracht – en ze legt Hem in de kribbe, waar Hij vrijwel meteen in slaap valt.

Ik kijk nog eens door het raam van mijn werkkamer naar buiten. De winterse lucht boven het plein is nu helemaal donker; en nog altijd staan er mensen in de vallende sneeuw naar de kerststal te kijken. Ze kletsen met elkaar en wijzen zo nu en dan naar de fraai beschilderde houten beelden. Zo te zien is iedereen blij dat onze gemeente deze oude traditie nog altijd in ere houdt. Ik ben ook blij. Als ik naar die stal kijk, met al die fonkelende kerstlichtjes en die stralende ster op het dak, dan weet ik me verbonden met het verleden – niet alleen met mijn eigen kindertijd maar ook met de geschiedenis van de cultuur waarin ik geboren ben, waar ik een onderdeel van ben en die me heel veel goeds heeft gegeven, zoals vrede, schoonheid, en vrijheid – en natuurlijk ook welvaart, wat goed te zien is aan de statige huizen op dit plein en aan de feestelijke etalages waarin allerlei luxe producten voor de kerst zijn uitgestald.

Hoe anders was de wereld waarin Jezus destijds het levenslicht zag – en hoe anders waren Zijn eerste uren op aarde, op die gedenkwaardige avond daar in die stal bij Bethlehem. Zijn ouders waren al blij dat ze een dak van dunne planken boven het hoofd hadden en dat ze ook nog wat te eten hadden. En Hij, Jezus, moest in een voederbak slapen, gewikkeld in oude lappen. De geïncarneerde God begon zijn aardse leven niet in een koninklijk paleis, niet in weelde en rijkdom maar in de meest nederige omstandigheden. En ik geloof dat in dit beeld van nederigheid en eenvoud een belangrijke betekenis besloten ligt. Dit beeld heeft ons iets te zeggen – hierin brengt God een

boodschap aan ons over. Hij vraagt onze aandacht voor de diepere zeggingskracht van deze scène, opdat wij mensen er iets van zullen leren.

Want zo communiceert God met ons. Als Hij de mensheid iets wilt vertellen, doet Hij dat doorgaans niet met gesproken taal – niet met hoorbare woorden en zinnen – maar met andere middelen. Hij heeft de gewoonte op een metaforische, sacramentale manier met de mens in contact te treden. Aldus laat Hij Zijn schepping tot ons spreken, op een wijze die we volgens mij wel poëtisch mogen noemen. Via de waarneembare aardse werkelijkheid wil Hij iets duidelijk maken. En Hij geeft ons de kans Zijn bedoeling op een intuïtieve manier te ontvangen.

Op de dag waarop God Zijn geliefde Zoon naar de wereld stuurde, zagen de herders een intieme scène met een pasgeboren baby die in een oude kribbe lag te slapen, in een bouwvallige stal. Daar lag hij dan, het kindje Jezus – in de stille nacht, ver van huis. Misschien was het er koud en winderig. Misschien liepen er muizen en ander ongedierte over de vloer. Het was in elk geval een onherbergzame plek – zelfs voor volwassenen, en zeker voor een kind.

Ik geloof dat God ons door dit verhaal wilde laten inzien dat we Jezus Christus niet als een aardse koning mochten beschouwen. En daarmee probeerde Hij ons ook te vertellen dat we onze vertrouwde manier van kijken en denken moesten omkeren. In dat oude kersttafereel stond de realiteit werkelijk op z'n kop. De zoon van de Allerhoogste was geen machtig koningskind maar een telg van een eenvoudige timmerman en zijn jonge bruid, van twee heel gewone mensen dus. En met dat beeld in gedachten is het heel begrijpelijk dat dit kind jaren later tegen zijn volgelingen zou zeggen: 'Mijn koninkrijk is niet van deze wereld.'

Terwijl ik daar nog eens over nadenk, gaan mijn gedachten weer terug naar mijn eigen situatie. Ik leef hier in grote welvaart. Daar sta ik niet zo vaak bij stil maar het is wel zo. In mijn hele aardse bestaan heb ik me nooit zorgen gemaakt over de dingen die een mens nodig heeft om zonder al te veel pijn en ongemak in leven te blijven. Ik had altijd een dak boven mijn hoofd, genoeg voedsel, en kleding om me te beschermen tegen de kou en de blikken van anderen. Eigenlijk drong het nooit echt tot me door dat ik al die dingen hard nodig had. Die zaken waren in mijn leven altijd volop aanwezig – het was alsof ze volkomen vanzelfsprekend waren, zoals de groene kleur van gras of de natheid van water.

Ik geloof dat God mij via het kerstverhaal vraagt om mezelf los te weken van mijn wereldse afhankelijkheden. Meteen vanaf die eerste scène uit het leven van Jezus lijkt Hij me aan te sporen om minder gehecht te zijn aan mijn warme veilige woning, de lekkere en voedzame maaltijden, mijn comfortabele bed, de mooie spullen in deze werkkamer, en alle andere geneugten die mij ten deel vallen. Onthechting is de sleutel, zo lijkt Gods boodschap te zijn – onthechting van alles wat tijdelijk is.

Nee, ik denk niet dat God wil dat ik al mijn bezittingen klakkeloos weggooi en hierna als bedelaar door het leven ga. Maar Hij vraagt me wel, geloof ik, om zo min mogelijk met die materiële gemakken verbonden te zijn. ‘Mens, maak je innerlijk los van al die comfortabele randverschijnselen...,’ zo lijkt Hij aan mij over te brengen via dat beeld van de kleine Jezus in de stal. ‘Wees niet verknocht aan aardse zaken, aan al die vergankelijke goederen, want ze brengen je uiteindelijk niets,’ hoor ik God tegen mij zeggen. ‘Kijk liever wat er achter die dingen te vinden is! Kijk dieper dan de oppervlakte!’

En dat is nou precies de goede raad die ik nodig heb, want comfort is een verrader die me in slaap sust en me doet vergeten wat echt wezenlijk is. De muren van mijn woning

sluiten God voortdurend buiten – en meestal merk ik dat niet eens op. Ik neem vaak aan dat ik alles heb wat mijn hartje begeert; en ik vergeet dan dat al die luxe spullen vergankelijk zijn – en niet alleen vergankelijk in de fysieke zin maar ook in de immateriële ruimte van mijn geest, want er treedt al snel gewenning op. Elk genot dat ik verwerf, ebt gestaag weg omdat ik het na verloop van tijd niet eens meer waarneem, omdat ik er teveel aan gewend raak, en dan verdwijnt het tenslotte in een mist van vergetelheid. Onmiddellijk daarna ontstaat er in mij een onaangename leegte, en om die te verdrijven ga ik op zoek naar andere, nieuwe gevoelens van genot die enige tijd later ook weer uitsterven. Die cirkel van begeerte is helemaal niet uitzonderlijk. Zo leven we in feite allemaal, hier in deze moderne wereld. En diep in ons hart weten we wel dat we onbevredigd zijn, dat we eigenlijk verlangen naar een ander soort vervulling. Augustinus had gelijk toen hij in zijn boek *Belijdenissen* tegen God zei: ‘Rusteloos is ons hart tot het rust vindt in U.’

Ik neem nog een slokje wijn; en ik kijk nog een keer naar de verlichte kerststal. Alle omstanders zijn nu verdwenen. Het plein is leeg en de avond is stil. De pasgevallen sneeuw ligt als een toverachtig laken op de straatstenen. De wereld is bijzonder mooi, daarbuiten.

Terwijl ik naar dat tafereel kijk, denk ik weer aan die armzalige stal in Bethlehem waarin de zojuist geboren Jezus in doeken ligt te slapen, vlak naast de os die dit onverwacht bezoekje misschien wel gezellig vindt. En ik kan alleen maar verwonderd zijn over de betekenis van wat ik zie. In die nederige armoede ligt – op een onbegrijpelijke, mysterieuze manier – een glorieuze rijkdom besloten. God vraagt ons om onze aardse verhoudingen radicaal om te keren, en aldus de alledaagse realiteit helemaal anders te bekijken. En dan zien we opeens, als we ons ervoor kunnen openen, een goddelijke werkelijkheid. Christus is op aarde gearriveerd. En ook al ligt

Hij in een sobere stal, Hij is vervuld van liefde voor *alle* mensen. En Hij nodigt ons uit om Hem te volgen.

Op die manier beschouwd, is het kerstverhaal een geschenk van God, en daar ben ik dankbaar voor. Dit eeuwenoude verhaal wil ik altijd bij me dragen omdat het voor mij een richtingaanwijzer is. Want terwijl ik mijn weg bewandel, kom ik telkens weer op een kruispunt, een splitsing in de weg – en dan moet ik een besluit nemen. Welke route kies ik? Ga ik linksaf of rechtsaf? Kies ik voor meer luxe, comfort, en glorie? Of ga ik de weg van eenvoud en nederigheid? Beperk ik me tot wat ik kan begrijpen? Of open ik mezelf voor het mysterie? God heeft me een vrije wil gegeven, dus de keuze is aan mij!

Ik sluit deze gedachtegang nu af met nog een fragment uit het kerstverhaal van de evangelist Lucas:

Nu waren er in hetzelfde land herders die in de velden woonden en 's nachts de wacht hielden over hun kudde. En zie, een engel van de Heer stond voor hen, en de glorie van de Heer scheen om hen heen, en ze waren erg bang. Toen zei de engel tegen hen: 'Wees niet bevreesd; want zie, ik breng jullie goede tijdingen van grote vreugde, die voor alle mensen zijn. Want heden is u in de stad van David een Verlosser geboren, die Christus de Heer is. En dit zal voor u het teken zijn: u zult een Kind vinden, gewikkeld in doeken, liggend in een kribbe.'

* * *